

Sygn. akt V KKN 598/98

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2001 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN – Piotr Hofmański

Sędziowie: SN – Józef Medyk (sprawozdawca)

SN – Andrzej Siuchniński

Protokolant – Joanna Sałachewicz

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej – Krzysztofa Parchimowicza

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2001 r.

sprawy **S. C.**

oskarżonego z art. 184 § 1 kk z 1969 r.

z powodu kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w **G.** z dnia 30 września 1997 r., sygn. II Ka [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 17 listopada 1995 r., sygn. II K [...]

- 1. uchyla wyrok Sądu Wojewódzkiego z dnia 30 września 1997 r. oraz zmieniony przez niego wyrok Sądu Rejonowego z dnia 17**

listopada 1995 r. i przekazuje Sądowi Rejonowemu sprawę do ponownego rozpoznania,

- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. P. – Kancelaria Adwokacka kwotę 500 zł (pięciuset złotych) z tytułu udzielenia przez niego pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym.**

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 4 sierpnia 1995 r. S. C. uznany został za winnego tego, że „w okresie od 1990 r. do lipca 1995 r. w G. znęcał się fizycznie o moralnie nad żoną T. C. oraz dziećmi A. i M. w ten sposób, że wyzywał ich słowami wulgarnymi i obelżywymi, bił rękoma po całym ciele, ciągnął za włosy, groził pozbawieniem życia, zmuszał ich do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania oraz niszczył sprzęt gospodarstwa domowego”, a więc popełnienia przestępstwa z art. 184 § 1 kk z 1969 r. i na podstawie tego przepisu z zastosowaniem art. 73 § 2 kk, art. 74 § 1 kk oraz art. 75 § 2 pkt 6, 7 i 9 kk skazał go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 (pięciu) lat wraz z zobowiązaniem oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu, do poddania się leczeniu oraz do powstrzymywania się od wywoływania awantur.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego, po czym postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 29 sierpnia 1995 r. – na podstawie art. 78 § 2 kk zarządzono wykonanie wobec oskarżonego orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Następnie wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 17 listopada 1996 r. S. C. uznany został za winnego popełnienia tego, że:

„w okresie od lipca 1995 r. do końca sierpnia 1995 r. w G. znęcał się fizycznie i moralnie nad żoną T. C. oraz córką A.C. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wyzywał je słowami wulgarnymi, obelżywymi, groził pozbawieniem życia, zmuszał do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania oraz zniszczył przedmioty należące do córki A.,” a więc popełnienia przestępstwa z art. 184 § 1 kk z 1969 r. i na podstawie tego przepisu został on skazany na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrok ten zaskarżył oskarżony S. C.

Sąd Wojewódzki wyrokiem z dnia 30 września 1997 r. zmienił wyrok sądu pierwszej instancji przez złagodzenie kary do rozmiaru 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności, wobec czego orzeczenie to stało się prawomocne.

Kasację od tego wyroku Sądu Wojewódzkiego wniosła obrończyni oskarżonego, która zarzuciła „... rażące naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 11 pkt 7 kpk polegające na tym, że wyrok skazujący obejmuje czasokres miesiąca lipca 1995 r., za który to okres S. C. został uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 4 sierpnia 1995 r.” (cyt. z kasacji), przy czym uchybienie to wywarło zasadniczy wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku.

Na tej podstawie skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Wojewódzkiego i przekazanie sprawy temuż sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja co do zasady jest słuszna, bowiem zaskarżony wyrok sądu odwoławczego jest istotnie nieprawidłowy i dlatego powinien być uchylony wraz z nieprawidłowym wyrokiem sądu pierwszej instancji.

Nie można jednakże podzielić poglądu autorki kasacji, jakoby przy wydaniu zaskarżonego wyroku doszło do rażącego naruszenia art. 11 pkt 7 kpk wskutek nieuwzględnienia przeszkody prawnej w postaci powagi rzeczy osądzonej, odnoszącej się do tzw. „podwójnego skazania oskarżonego za miesiąc lipiec 1995 r.” przyjętego w dwóch różnych wyrokach, a to dlatego, że przypisane oskarżonemu przestępstwo z art. 184 § 1 kk obejmowało także okres do „końca sierpnia 1995 r.”. Obowiązujące wówczas oraz obecnie przepisy postępowania karnego nie dopuszczają dwóch przeciwstawnych formuł orzeczeń o jedno przestępstwo. Nie jest zatem możliwe, aby za fragment czynu można było umorzyć postępowanie karne (np. z powodu powagi rzeczy osądzonej) i jednocześnie skazać oskarżonego za pozostały fragment czynu.

Mimo tego, kasacja trafnie eksponuje zarzut rażącego naruszenia przepisów postępowania wskutek niedopuszczalnego przyjęcia w dwóch wyrokach tego samego okresu „znęcania się oskarżonego”.

Z porównania opisu czynów zawartych w wyrokach Sądu Rejonowego z dnia 4 sierpnia 1995 r. oraz z dnia 17 listopada 1996 r. wynika, że przyjęto w nich okresy lipca 1995 r., w których zachowanie się oskarżonego przybrało postać „znęcania się”. Zauważyć należy, że wyroki te wydane zostały w tym samym wydziale Sądu i to po upływie kilkunastu miesięcy. Gdyby przy rozpoznaniu późniejszej sprawy Sąd ten wykazał więcej staranności, to zapewne ustrzegłby się powtórzenia w opisie czynu przypisanego oskarżonemu okresu „znęcania się”, za który on był już prawomocnie skazany.

Co gorsze – w apelacji, wniesionej przez oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 17 listopada 1996 r. zawarty był istotny zarzut obrazy prawa procesowego wskutek objęcia w opisie także okresu w miesiącu lipcu 1995 r., który to okres znęcania się został już ujęty i osądzony w prawomocnym wyroku tego sądu z dnia 4 sierpnia 1995 r. Mimo oczywistej zasadności tego zarzutu,

Sąd Wojewódzki wyraził błędny pogląd, że okoliczność ta „... wskazuje jedynie na konsekwencję i ciągłość w dacie działania oskarżonego oraz brak jakichkolwiek prób naprawy swego postępowania”. Tymczasem zaskarżony kasacją wyrok Sądu Wojewódzkiego z dnia 30 września 1997 r. wydany został z rażąco obrazą art. 360 § 2 pkt 1 kpk z 1969 r. (obecnie art. 413 § 2 pkt 1 kpk) wymagający „dokładnego ustalenia czynu przypisanego przez sąd oskarżonemu”.

Zasada ta nakazuje zredagowanie wyroku w sposób taki, aby z niego było widać nie tylko, za jaki czyn sąd ten sądził oskarżonego, lecz także za jaki go skazał. Czyn jako zdarzenie historyczne musi być sformułowany w sposób precyzyjny, bo odzwierciedlający istotne okoliczności zachowania się oskarżonego i nie nasuwające jakichkolwiek wątpliwości co do ram czasowych zdarzenia.

Sytuacja, w której przypisane sprawcy okresy znęcania się w dwóch kolejnych wyrokach pokrywają się częściowo i obejmuje dalszy okres, nie może prowadzić do wniosku, że dochodzi do powagi rzeczy osądzonej. To prawda, że dwukrotne skazanie oskarżonego za ten sam okres „znęcania się” – o ile miało ono miejsce – nastąpiło w późniejszym wyroku wbrew regule *ne bis in idem*, lecz dalszy okres „znęcania się” oskarżonego przypisany mu w wyroku z dnia 17 listopada 1996 r. Sądu Rejonowego powinien prowadzić do określonych konsekwencji prawnych, których nie dostrzegły sądy obu instancji.

Zważywszy okoliczność, że w sprawie tej do zasadniczego błędu doszło w sądzie pierwszej instancji, a ponadto, że pominięcie w opisie czynu okresu lipca 1995 r., w którym zaistniały określone zdarzenia, spowoduje konieczność nowej oceny prawnej czynu oskarżonego, popełnionego wyłącznie w miesiącu sierpniu 1995 r., przeto przekazanie sprawy do pierwszej instancji jest uzasadnione.

Nowa ocena dowodów powinna być przeprowadzona z zachowaniem wszystkich zasad procesowych, tak, aby strony występujące w tej sprawie miały także możliwość skorzystania z kontroli instancyjnej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.